

Satakuntalaisten nuorten ja nuorten aikuisten ajatuksia vapaaehtoistoiminnasta

Kirjoittaja: Vapaaehtoistoiminnan asiantuntija Annemari Hirsimäki, Satakunnan yhteisökeskus

Taustaa

Satakunnan vapaaehtoistoiminnan verkosto ja Satakunnan yhteisökeskus toteuttivat keväällä 2024 nuorten ja nuorten aikuisten vapaaehtoistoiminnan kyselyn. Kysely oli kohdennettu 18 – 29-vuotiaille satakuntalaisille. Tavoitteena oli selvittää nuorten vapaaehtoistointaan, vaikuttamiseen ja kansalaisaktivismiin liittyviä motivaatiotekijöitä. Kyselyssä kysyttiin:

- Onko sinulla kokemusta vapaaehtoistoiminnasta, vaikuttamisesta tai aktivismista?
- Millaisiin kansalaistoiminnan muotoihin voisit osallistua (vapaaehtoistointa, vaikuttaminen tai aktivismi)?
- Mitä positiivista sana vapaaehtoistointa tuo sinulle mieleen?
- Mitä negatiivista sana vapaaehtoistointa tuo sinulle mieleen?
- Mitkä asiat edistävät tai mahdollistavat vapaaehtoistointaan mukaan lähtemisen? Mitkä estävät?
- Millainen vapaaehtoistointa sinua kiinnostaa eniten?
- Miten muuttaisit vapaaehtoistointaa, jotta siitä tulisi trendikästä ja kiinnostavaa?

Kysely lähetettiin noin 100 eri sähköpostiosoitteeseen. Vastaanottajissa oli sekä nuoria että nuorten kanssa toimivia tai työskenteleviä henkilöitä. Kyselyä jaettiin muun muassa kuntien nuorisotyöntekijöille, Ohjaamolle, nuorten kanssa toimiville yhdistyksille, oppilaitoksille, seurakunnille sekä kuntien ja Sata-alueen nuorisovaltuustoille.

Tulokset

Kyselyyn vastasi yhteensä 29 henkilöä. Alla on esitelty tulokset kysymyksittäin:

1. Onko sinulla kokemusta vapaaehtoistoiminnasta, vaikuttamisesta tai aktivismista?

Vastaajia 29 hlöä, vastausten lukumäärä 37 kpl

Vaihtoehdot	n	%
Vapaaehtoistoiminta	17	56,8 %
Vaikuttaminen	8	27,6 %
Aktivismi	4	13,8 %
Ei mistään edellä mainitusta	8	27,6 %

2. Mihin kansalaistoiminnan muotoihin voisit osallistua?

Vastaajia 29 hlöä, vastausten lukumäärä 57 kpl

Vaihtoehdot	n	%
Vapaaehtoistoiminta	27	93,1 %
Vaikuttaminen	19	65,5 %
Aktivismi	10	34,5 %
En mihinkään edellä mainitusta	1	3,4 %

3. Mitä positiivista sana vapaaehtoistoiminta tuo sinulle mieleen? Kuvaile kahdella tai kolmella adjektiivilla.

Avoin kysymys, vastauksia 27 kpl.

Vastaajat luonnehtivat vapaaehtoistoimintaa ennen kaikkea yhteisölliseksi aktiviteetiksi, josta saa iloa myös itselle. Vastauksissa sana **yhteisöllisyys** mainittiin 8 kertaa ja se tuli esiin jollakin tavalla miltei puolessa kaikissa vastauksissa. Muita yhteisöllisyyttä kuvaavia sanoja olivat muun muassa uudet ystävät ja kontaktit, yhteistyö, yhteishenki ja kohtaaminen.

Toinen keskeisesti vastauksissa esille noussut tema oli **altruismiksi** luonnehdittava muiden auttaminen. Vapaaehtoistoimintaan liitetty altruismi nousi esiin erityisesti erilaisten eettisiksi tai moraalisiksi hyveiksi laskettavien ominaisuuksien kautta: solidaarisuus, inhimillisuus, pyyteettömyys, armollisuus, empatia, kunnioitus, välittäminen, ihmislähtöisyys ja hyväksyntä.

Kolmas keskeisesti esiin noussut teema oli auttamisesta itselle saatu **hyvä mieli**. Vastaajat kuvasivat tätä sanoilla ilo, hauskuus, mukavuus ja palkitsevuus. Myös vapaaehtoistoiminnan **vaikuttavuus ja/tai tehokkuus** nousi esiin muutamassa vastauksessa ja sitä kuvattiin sanoilla aikaansaava, toimielias ja hyödyllinen.

- *Hyvän asian puolesta*
- *Välittäminen ja ilo*
- *Yhteisöllisyys, tuki ja turva*
- *Avuliaisuus, ystävällisyys ja inhimillisyys*
- *Aikaansaava, kansainvälinen, toimielias*
- *Yhteinen hyvä, ilmainen*
- *Muiden auttaminen, lähimmäisenrakkaus*
- *Avuliaisuus, yhteisöllisyys, arvostettava*
- *Yhteisöllisyys, vaikuttavuus*
- *Iloinen, auttavainen*
- *Hyvä, positiivinen tärkeä*
- *Hyvä mieli tehdystä työstä. Uudet ystävät ja kontaktit*
- *Yhteisöllisyyttä, kunnioitus, solidaarisuus*
- *Yhteisöllisyys, yhteistyö ja mukavuus*
- *Saa tehdä hyvää. Onnellisuus, yhteisöllisyys*
- *Yhteisöllisyys, avuliaisuus, parannus*
- *Rohkeus, yhteisöllisyys ja into*
- *Hyödyllinen, palkitseva*
- *Hyväntekeväisyys, omien arvojen todeksi tuominen konkreettisten tekojen kautta*
- *Auttaminen, hauskuus, hyvä mieli*
- *Mukava toiminta*
- *Pyyteettömyys, auttavaisuus, empaattinen*
- *Iloa ja auttavaisuutta*
- *Yhteisöllisyys, ystävyys ja hyvä mieli*
- *Yhteishenki, mukavaa, merkityksellistä*
- *Kohtaamiset, ilon riemu*
- *Ihmislähtöinen, hyväksyvä, armollinen*

4. Mitä negatiivista sana vapaaehtoistoiminta tuo sinulle mieleen? Kuvaile kahdella tai kolmella adjektiivilla.

Avoin kysymys, vastauksia 27 kpl.

Negatiivisista mielikuvista kysyttäessä suurimpana teemana esille nousi vapaaehtoistoiminnan **kuormittavuus**. Vastaajat kokivat, että vapaaehtoistoiminta vie

tai veisi liikaa heidän aikaansa ja sitoo liikaa. Kuormittavuutta kuvailtiin esimerkiksi sanoilla kiire, stressaavuus, rankkuus, ylityöllistyvyys. Kuormittavuuteen vaikutti esimerkiksi se, että työmäärä jakautuu epätasaisesti muutamalle aktiiviselle henkilölle. Pari vastaajaa nosti esiin myös väsymyksen, jonka voi tulkita sekä omaan jaksamiseen liittyvinä haasteina tai vapaaehtoistoiminnan aiheuttamana uupumisena.

Yhdeksi negatiiviseksi tekijäksi vastaajat nostivat myös **palkattomuuden** sekä vapaaehtoistoimintaan liittyvän **epäluotettavuuden**. Yksi vastaajista kuvasi tätä sanomalla: *“Jotkut tahot käyttävät vapaaehtoistyötä hyväksi ja teettävät heillä omia töitään.”* Negatiiviseksi miellettiin myös vapaaehtoistoiminnan **tuntemattomuus** ja vieraus. Vastaajien joukosta löytyi kuitenkin myös kolme henkilöä, jotka eivät keksineet vapaaehtoistoiminnasta mitään negatiivista sanottavaa.

- *Aika*
- *Ahdistus*
- *Aikataulut*
- *Sekava, ei tunnettua*
- *Aikaavievää, raskasta*
- *Kiitoksen puute, kuormittavuus*
- *Kiireellisyys ja epäpätevyys*
- *Väsymys, ylityöllistetty*
- *Kiireinen, väsynyt*
- *Jännittävä, joskus pelottava aihe*
- *Jotkut tahot käyttävät vapaaehtoistyötä hyväksi ja teettävät heillä omia töitään*
- *Vihapuhe, rasismi, syrjiminen, ei niinkään vaparitoiminnan sisältä vaan ulkopuolisten mielipiteet ja kommentit vapareita/aktivisteja kohtaan*
- *Kiire, aktiivisuuden puute*
- *Aktiiviset joutuvat tekemään niska limassa töitä, rankkuus, kuormittavuus*
- *Palkattomuus, palkitsemattomuus*
- *Stressaava, rahattomuus*
- *Aikaa vievä, vieras*
- *Vanhanaikaista, sitoo ja vie liikaa aikaa*
- *Aika, sitoutuminen*
- *Surua*
- *Liian vähän porukkaa, kiire*
- *Työllistävä, riittämättömyyden tunne*
- *Aikaa vievää, kovaa työtä*
- *Poliittinen, yhden asian liike, epäluotettava*

5. Arvioi omasta näkökulmastasi: Mitkä asiat edistävät tai mahdollistavat vapaaehtoistoimintaan mukaan lähtemisen? Mitkä estävät?

Avoin kysymys, vastaajien määrä 26 hlöä

Vapaaehtoistoimintaan mukaan lähtemistä edistäviksi tekijöiksi vastaajat luettelivat esimerkiksi joustavuuden, läheisen sijainnin, henkilökohtaisen pyytämisen, avoimuuden, helppouden sekä mukavan ilmapiirin. **Tiedottaminen** tai sen puute oli keskeinen tekijä vapaaehtoistoiminnan edistäjänä tai estäjänä: tietoa erilaisista mahdollisuuksista tuli olla helposti, selkeästi ja houkuttelevasti saatavilla. Estävien tekijöiden osalta vastaajat mainitsivat oman jaksamisen, arjen kiireet sekä ruuhkavuodet. Lisäksi useampi vastaaja koki, että vapaaehtoistoiminta kilpailee ajankäytöstä palkkatyön kanssa: “-- etenkin nuorilla kun ei ole muutenkaan liikaa rahaa niin haluaisi jonkun ajanvietteen josta saa hyvää korvausta.”

Edistävät tekijät	Estävät tekijät
Oma motivoituneisuus innostaa	Saatavuus, itse henkilökohtaisesti en ole kauheasti saanut mahdollisuuksia. Tiedottaminen asioista toisi lisää osallistujia.
Tuki	Oman arjen aikataulut haasteena
Helppous osallistua vapaaehtoistoimintaan, esimerkiksi paikkakunta ja aika	Ahdistus isoissa ryhmissä
Ikä ei rajoita	Aikaavievyys
Jos mainostusta vapaaehtoistoiminnan mahdollisuudesta näkee esim. Somessa / muut nuoret vapaaehtoiset käy puhumassa mm. koulussa.	Epäselvät ohjeet ja kunnioituksen puute estävät tai ainakin vähentävät toiminnan mielekkyyttä
Vapaa-aika lasten kanssa ja lasten hyväksi	Sijainti kaukana, liika läsnäolon ja ajan vaatavuus
Mukava yhteisö, merkityksellinen toiminta ja työn arvostaminen helpottavat vapaaehtoiseksi lähtemistä ja siellä viihtymistä. Lisäksi selkeillä ohjeilla, järjestön hyvällä maineella, helppoudella ja joustavuudella voidaan mahdollistaa mahdollisimman monen mukaan lähteminen.	Kiireinen arki, työt ja koira
Ystävät, sijainti lähellä, mukanaolon helppous ja vapaus	Kapitalistisen yhteiskunnan paine olla töissä ja tienata rahaa jotta voi elää, aikaa ja jaksamista ei välttisi jää vapaaehtoistyölle niin paljon kun haluis.
Avoimuus järjestötoiminnassa, kannustava ilmapiiri, joustavuus aikatauluissa	Pitkät välimatkat, korkea hinta, ennakkoluulot ja kommunikaatio ongelmat.

Jos vapaaehtoistoiminta on mielestäni hauskaa	Joutuu tekemään ikäviä tehtäviä, liikaa vastuuta, joutuu sitoutumaan liian paljon
Mukava ilmapiiri ihmisten kesken, positiivisuus, toisten kuunteleminen, matala kynnyksellä lähteä mukaan	Ajanpuute tai etenkin nuorilla kun ei ole muutenkaan liikaa rahaa niin haluaisi jonkun ajanvietteen josta saa hyvää korvausta
Ihmisten henkilökohtaisesti kysyminen mukaan	Ajan puute ja rahahuolet hankaloittavat toimintaa. Joudun valitsemaan minulle tärkeiden vapaaehtoistöiden ja palkkatöiden väliltä.
Mukaan lähtemistä edistää avoimet kutsut tulla tutustumaan toimintaan, matalan kynnyksen luonti, että kaikki on tervetulleita	Ei tarpeeksi tietoa eri vapaaehtoistoiminnoista ja niiden mukaan liittymisestä
Ilmainen ja esteetön osallistuminen, mahdollisuus tehdä sitä kun haluaa, markkinointi	Työpäivän jälkeen ei enää jaksa. Jos vapaaehtoistyön mieltäisi enemmän harrastuksena kuin "työnä", voisi jaksaa. En halua sitoutua yhdistystoimintaan
Saa tehdä itselle mieleisiä juttuja	Nuorten vapaa-aika
Houkutella mukaan ihan henkilökohtaisesti pyytäen tai tekemällä hyviä ja houkuttelevia mainoksia	Oma pahoinvointi
Hyvä porukka, jonka kanssa hommia tehdään. Myös se, että koen työn itselleni erittäin merkitykselliseksi, ja saan siitä sisältöä elämäni.	Ehkä se kuitenkin on se yksin lähteminen jollain. Ajatellaan että on vanhanaikaista.
Vapaaehtoistoiminnan aloittaminen matalalla kynnyksellä, kerrotaan mitä vaatimuksia yms. on	Ruuhkavuodet, tietämättömyys (ei ymmärretä että omana itsenään on arvokas auttaja)
Nuorille lisää markkinointia	Minun vapaaehtoistoimintaa estävät oma jaksaminen.
Kaverit ja tutut ihmiset	
Jos asiat on itsellä hyvin ja haluaa auttaa muita, niin vapaaehtoistoiminta on hyvä kanava siihen	
Omakohtainen kokemus, halu olla hyödyksi, päivien täyttää.	
Minun vapaaehtoistoimintaa edistävät etäkokoukset, vanhemmat, oma halu tehdä hyvää.	
Positiivinen julkisuus, asiakkaiden kertomukset, avoimuus, luotettavuus	

6. Millainen vapaaehtoistoiminta sinua kiinnostaa eniten?

Monivalinta. Vastaajien määrä 29 hlöä, vastausten lukumäärä 182 kpl

Erilaisista vastausvaihtoehdoista valittaessa suosituimmat vapaaehtoistoiminnan muodot tai kohteet olivat lapset ja nuoret sekä mielenterveys ja päihdetyö. Näistä vaihtoehdoista molemmat kiinnostivat yli puolta vastaajista. Näiden jälkeen kiinnostavimmiksi vapaaehtoistoiminnan muodoiksi nousivat luonnonsuojelu, eläinten hyvinvointi, syrjäytyminen ja köyhyys sekä vertaistuen antaminen.

Vähiten kiinnostaviksi vapaaehtoistoiminnan muodoiksi tai kohteiksi jäivät maahanmuuttajat tai monikulttuurisuus sekä verkossa tai etänä tapahtuva vapaaehtoistoiminta. Näistä oli kiinnostunut alle viidennes vastaajista.

Vaihtoehto	n	%
Lapset, nuoret ja perheet	15	51,7 %
Mielenterveys- ja päihdetyö	15	51,7 %
Luonnonsuojelu	14	48,3 %
Eläinten hyvinvointi	14	48,3 %
Syrjäytyminen ja köyhyys	14	48,3 %
Vertaistuen antaminen	14	48,3 %
Liikunta, urheilu ja hyvinvointi	13	44,8 %
Kulttuuri ja taide	12	41,4 %
Tapahtumajärjestäminen	12	41,4 %
Oman kylän, kaupungin tai asuinyhteisön hyväksi tehtävä toiminta	11	37,9 %
Opetus ja sivistys	9	31,0 %
Ensiapu- ja pelastustoiminta	9	31,0 %
Pop up-tyyliset vapaaehtoiskeikat	8	27,6 %
Ikäihmiset	7	24,1 %
Maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus	5	17,2 %
Verkossa tai etänä tehtävä vapaaehtoistyö	5	17,2 %
Muu, mikä	0	0,0 %

7. Miten muuttaisit vapaaehtoistoimintaa, jotta siitä tulisi trendikästä ja kiinnostavaa?

Avoin kysymys. Vastaajien määrä 25 hlöä.

Moni kyselyyn vastanneista koki, että vapaaehtoistoiminta kaipaa freesausta ja lisää näkyvyyttä etenkin niissä sosiaalisen median kanavissa, joissa nuoret muutoinkin viettävät aikaansa. Erityisesti vapaaehtoistoiminnan monipuolisuus oli vastaajien mukaan yksi seikka, joka ei tule tarpeeksi esiin tarjolla olevista tehtävistä viestittäessä. Tykö tuleminen ja erilaisissa tapahtumissa näkyvillä oleminen koettiin tärkeäksi.

- *Jakaisin kertomuksia hyödyn saajien näkökulmasta*

- Työn monipuolisuus tulisi tuoda esille aina mainostaessa, jotta ihmiset ymmärtäisivät että kaikille löytyy kyllä jotain vapaaehtoistyötä mitä tehdä
- Kouluihin lisää tiedotusta ja tapahtumia > vapaaehtoistoiminta saisi kohotettua osallistujia
- Vapaaehtoistoiminnasta kertominen somessa (esim. tiktok, instagram), kouluissa toiminnasta kertominen niin, että kertomassa on mukana nuoria, erilaisissa tapahtumissa mukana olo ja toiminnasta kertominen, vapaaehtoistoiminnan testaaminen.
- Lisää somenäkyvyyttä
- Muuttaisin sen arvostamista yleisesti yhteiskunnassa, jotta siitä voisi olla hyötyä esim. työnhaussa. Muiden auttamisesta täytyisi saada trendikästä, jotta moni lähtisi vapaaehtoiseksi.
- Enemmän informaatiota sosiaalisen median kanaviin
- Lisäisin viestintää monissa kanavissa ja lisäisin tiedotusta eri tavoista ja väylistä vaikuttaa
- En osaa vastata
- Yleisesti ihmisten sivistäminen yhteiskunnan eriarvoisuuksista ja vaikutuksista meän ympäristöön, tunnetaitojen opetus ja niiden kanssa työskentelemisen taidot, tutustuminen feminismiin ja tasa-arvo kysymyksiin. Näitä asioita haluaisin et ihmiset oppis niistä enemmän, sit ku ymmärtää ja haluaa nähdä sen kuinka hullunkurinen tää maailma on ja osaa kokea siitä empatiaa ja ei asettaa itseään sen yläpuolelle niin varmaan kiinnostais monia vapari ja aktivismi toiminta.
- Parantaisin markkinointia ja tekisin toiminnan mahdolliseksi mahdollisimman monelle. Lisäksi toiminta tulisi olla lyhyen välimatkan päässä.
- Markkinointi tulisi olla freesimpää. Usein vapaaehtoistoiminta sanana kaikuu mummojen ulkoiluttamista tai adressien keräystä.
- Markkinoisin paremmin, kertoisin eduista ja hyödyistä ja toisin jotain etuja joita vapaaehtoistoiminnalla saa paremmin esille.
- Valitettavasti tämän hetkinen trendi on urakeskeisyys, johon ilmainen työ ei sovi. Olen kuitenkin markkinoinut vapaaehtoistoimintaa sen merkittävyyden kautta. Myös uusia taitoja on helppo oppia vapaaehtoisina. Tärkeintä olisi saada "vapaaehtoistoiminta"-sanasta irti mielikuva pölyisestä kuntayhdistyksestä ja ensiapupisteen pyörittämisestä. Työ voi olla paljon muutakin, mutta ihmiset eivät tiedä sitä.
- Enemmän nuoria mukaan
- Vapaaehtoistyön pitäisi näkyä enemmän esim. mediassa. Vapaaehtoistyön modernistaminen?
- Lisää mainostusta, tehdään siitä helposti lähestyttävää.
- Olisi erilaisia tapahtumia ja mahdollisuuksia
- En ole varma, kuinka vapaaehtoistoiminnasta voi saada yhtään sen trendikkäämpää kuin se nyt on.

- *Laittaisın enemmän tietoa sosiaaliseen mediaan*
- *Tuoda monipuolisesti esille mitä on ja millaista.*
- *Osallistavaa toimintaa, ei pelkästään kokouksissa istumista. Arvostuksen lisäämistä, jokin porkkana vapaaehtoiselle esim joulun aikaan pieni lahjakortti kauppaan tai jokin muu muistaminen, siitä tulee tunne, että minun panokseni on huomattu ja vaikka olen tullut vapaaehtoiseksi, minua haluaa joku muistaa.*
- *Tekisin siitä mielenkiintoisemman ja näkyvämmän.*
- *Uutisointi luotettavien toimijoiden kautta, Yle tms. Somen kautta onnistuneita esimerkkejä. Julkisuuden henkilöiden mukanaolo - Yhteistyön tiivistäminen ja jouhevoittaminen julkisen sektorin kanssa*

Yhteenveto

Satakunnan vapaaehtoistoiminnan verkoston ja Satakunnan yhteisökeskuksen toteuttaman nuorten ja nuorten aikuisten vapaaehtoistoiminnan kyselyn tulokset ovat yhteneväisiä valtakunnallisten tutkimusten tulosten kanssa. Esimerkiksi Kansalaisareenan, Opintokeskus Siviksen ja Kirkkohallituksen Taloustutkimuksella teettämän *Vapaaehtoistoiminta Suomessa 2024*-tutkimuksen mukaan 15 – 34-vuotiaat olisivat kaikista tarkastelluista ikäryhmistä halukkaimpia osallistumaan vapaaehtoistoimintaan, jos heitä vain pyydetäisiin.

Haluaisitko osallistua vapaaehtoistoimintaan, jos pyydetäisiin mukaan-kysymykseen vastanneista 15 – 24-vuotiaista puolet vastasi myöntävästi. 25 – 34-vuotiaista vastaajista peräti 51 % oli sitä mieltä, että haluaisi osallistua vapaaehtoistoimintaan, jos heitä pyydetäisiin mukaan. Myös Satakunnan vapaaehtoistoiminnan verkoston ja Satakunnan yhteisökeskuksen toteuttaman kyselyn tuloksissa 93 % vastaajista oli sitä mieltä, että voisi osallistua vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoistoimintaan lähtemistä edisti selkeä ja näkyvä tiedottaminen: jos tietoa on helposti ja ymmärrettävästi saatavilla, on helppoa lähteä mukaan.

Vapaaehtoistoiminta Suomessa 2024-tutkimuksen mukaan 15 – 34-vuotiaat käyttävät keskimääräistä enemmän tunteja vapaaehtoistoimintaan, kuin muut ikäryhmät. Nuorimmassa ikäryhmässä, 15 – 24-vuotiaissa, tunteja kertyi 18,9 viimeisen neljän viikon aikana ja 25 - 34-vuotiaissa tunteja kertyi 17,6. Ainoastaan ikäryhmä 50–64-vuotiaat olivat tätäkin aktiivisempia, tässä ikäryhmässä tunteja kertyi 20,1. Nuorten ja nuorten aikuisten haasteena ovat kuitenkin aikataululliset pulmat ja niin kutsutut ruuhkavuodet. Satakunnan vapaaehtoistoiminnan verkoston ja Satakunnan yhteisökeskuksen toteuttaman kyselyn vastauksissa käy ilmi, että moni vastaaja kokee arkensa liian kiireiseksi vapaaehtoistoimintaan mukaan lähtemiseen.

Usein ajatellaan, että nuoret eivät ole kiinnostuneita perinteisistä, kasvokkain toteutettavista vapaaehtoistehtävistä ja siksi heitä on haastavaa rekrytoida mukaan toimintaan. Sekä Satakunnassa toteutetun kyselyn tulokset että myös valtakunnalliset selvitykset kuitenkin haastavat tämän käsityksen. Satakunnan kyselyssä verkossa tai etänä tehtävä vapaaehtoistoiminta oli nuorista vähiten kiinnostava vapaaehtoistoiminnan muoto yhdessä maahanmuuttajiin ja monikulttuurisuuteen liittyvien vapaaehtoistehtävien kanssa. Kiinnostavimmiksi vapaaehtoistoiminnan muodoiksi tai kohderyhmiksi puolestaan valikoituivat lapset, nuoret ja perheet sekä mielenterveys- ja päihdetyö.

Kyselyyn saatiin pienestä vastaajamäärästä huolimatta laadukkaita ja huolella mietittyjä vastauksia ja pohdintoja vapaaehtoistoimintaa edistävästä ja estävästä tekijöistä. Kiinnostavaa oli esimerkiksi se, kuinka vastaajat kokivat vapaaehtoistoiminnan kilpailevan palkkatyön kanssa, joskin vastaajat myös haastoivat tätä vastakkainasettelua:

“Valitettavasti tämän hetkinen trendi on urakeskeisyys, johon ilmainen työ ei sovi.”

“Kapitalistisen yhteiskunnan paine olla töissä ja tienata rahaa jotta voi elää, aikaa ja jaksamista ei välttisi jää vapaaehtoistyölle niin paljon kun haluis.”

“Työpäivän jälkeen ei enää jaksaa. Jos vapaaehtoistyön mieltäisi enemmän harrastuksena kuin ”työnä”, voisi jaksaa.”

“-- nuorilla kun ei ole muutenkaan liikaa rahaa niin haluaisi jonkun ajanvietteen josta saa hyvää korvausta.”

“Ajan puute ja rahahuolet hankaloittavat toimintaa. Joudun valitsemaan minulle tärkeiden vapaaehtoistöiden ja palkkatöiden väliltä.”

Yleisesti nuoret ja nuoret aikuiset suhtautuvat vapaaehtoistoimintaan positiivisesti ja kokevat yhdistys- ja vapaaehtoistoiminnan tärkeäksi osallistumisen ja vaikuttamisen muodoksi. Nuoret ovat myös valtakunnallisten tutkimusten valossa yksi potentiaalisimmista ikäluokista osallistumaan mukaan vapaaehtoistoimintaan. Myöskään pitkäaikainen sitoutuminen vapaaehtoistehtäviin ei ole nuorille este, jos osallistuminen tehdään aikataulullisesti joustavaksi. Nuoren ikäluokan toiveisiin ja tarpeisiin paneutumalla ja niihin panostamalla voidaan tavoittaa uusia ihmisiä mukaan toimintaan ja samalla saada heiltä arvokasta tietoa toimintojen kehittämistä varten. Mukaan kysyminen ja vaikuttamismahdollisuuksien antaminen motivoi ja sitouttaa mukaan toimintaan ja parhaillaan antaa vapaaehtoiselle mielekästä ja merkityksellistä tekemistä, samanhenkisen yhteisön sekä aitoa auttamisen kokemusta.

Viittaukset

Vapaaehtoistoiminta Suomessa 2024 https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2024/05/Vapaaehtoistoiminta_Suomessa_Raportti_2024.pdf

Muuta aiheeseen liittyvää materiaalia

Nuorten vapaaehtoistoiminnan kehittäminen (Kansalaisareenan julkaisu 1/2022) <https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2022/12/Nuorten-vapaaehtoistoiminnan-kehittaminen-DIGI.pdf>

Nuoret tulevaisuuden vapaaehtoisina, vaikuttajina ja kansalaistoimijoina. Työkirja vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle <https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2024/05/Nuoret-tulevaisuuden-vapaaehtoisina-vaikuttajina-ja-kansalaistoimijoina-Tyokirja-vapaaehtoistoiminnan-jarjestajalle.pdf>

Kansalaisareenan JEP - nuorten näköinen vapaaehtoistoiminta-hankkeen materiaalipankki: <https://kansalaisareena.fi/hankkeet/jep/materiaali/>